

თბილისის პირველი საერთაშორისო თეატრალური კონფერენცია

TBILISI FIRST INTERNATIONAL
THEATRE CONFERENCE

28-30

ნოემბერი • NOVEMBER

ეძღვნება რობერტ სტურუას
„კავკასიური ცარცის წრის“ 50 წლის იუბილეს

Dedicated to the 50th Anniversary
of Robert Sturua's "The Caucasian Chalk Circle"

ბერტოლტ ბრეხტი
BERTOLT BRECHT

საერთაშორისო პროგრამა

2025

პროგრამა ხორციელდება საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ, თეატრის ლიდერთა საერთაშორისო ასოციაციასა (IATL) და რუსთაველის ეროვნულ თეატრთან თანამშრომლობით.

დაფინანსებულია საქართველოს კულტურის სამინისტროსა და თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ.

პროგრამის მხარდამჭერია საქართველოს ხელოვნების სასახლე.

პროგრამის შემდგენელი

ანა კვინიკაძე, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი
საერთაშორისო ურთიერთობების კოორდინატორი
*საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი*

This program is implemented by Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University in partnership with the Rustaveli National Theatre and the International Association of Theatre Leaders (IATL).

Funded by the Ministry of Culture of Georgia and Tbilisi City Hall.

The program is supported by the Art Palace of Georgia.

Program Chair

Ana Kvinikadze, PhD in Theatre Studies

International Relations Coordinator

*Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State
University (TAFU)*

რუსთაველის ეროვნული თეატრი

TEATRELLI

პროგრამის დღის წესრიგი

28 ნოემბერი პარასკევი

14⁰⁰

ვიზიტი საქართველოს ხელოვნების სასახლეში - ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის გაფორმება შოთა რუსთველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და თეატრის ლიდერთა საერთაშორისო ასოციაციას (IATL) და Teatrelli-ს შორის.

საქართველოს ხელოვნების სასახლე - კულტურის ისტორიის მუზეუმი

17⁰⁰

მანანა ანასაშვილის დოკუმენტური ფილმის „რობიკო სტურუა - რამდენიმე ეპიზოდი რეჟისორის ცხოვრებიდან“ ჩვენება

რუსთაველის ეროვნული თეატრი

18⁰⁰

ოქტავიან საიუს დიალოგი რობერტ სტურუასთან

რუსთაველის ეროვნული თეატრი

19⁰⁰

რობერტ სტურუას სპექტაკლის „დაკანონებული უკანონობა“ (ბერტოლტ ბრეხტი) ჩვენება (ინგლისური სუბტიტრებიტით)

რუსთაველის ეროვნული თეატრი

29 ნოემბერი შაბათი

10⁰⁰-14⁰⁰

საერთაშორისო კონფერენცია „ეპიკურიდან პოსტდრამატულამდე: ბრეხტის თეატრალური მემკვიდრეობა ბოლო 50 წლის განმავლობაში“ (კონფერენცია ეძღვნება რობერტ სტურუას „კავკასიური ცარცის წრის“ 50 წლის იუბილეს)

შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი

14³⁰-15³⁰

პანელური დისკუსია: ჰაინერ მიულერი და მუშაობა „შეფერხების“ თეატრზე მომხსენებლები: პატრიკ პრიმავესი, ნოა ვილუმსენი, გიორგი ჯამბურია

შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი

16⁰⁰-17⁰⁰

ოქტავიან საიუს წიგნის „ჰამლეტი და სამყაროს სიგიჟე“ ქართულენოვანი გამოცემის წარდგენა

შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი

18⁰⁰-19⁰⁰

Teatrelli: თეატრალური დიალოგის სეზონები ოქტავიან საიუსთან ერთად „ბერტოლტ ბრეხტი ოცდამეერთე საუკუნეში: თეატრი, წარმოდგენა და ხედვა“ სპეციალური სტუმარი: ნოა ვილუმსენი

შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი

30 ნოემბერი კვირა

სრული
დღე

კულტურული ტური

ვიზიტი ქალაქ მცხეთაში

PROGRAM AGENDA

**28 NOVEMBER
FRIDAY**

14⁰⁰

Visit to the Art Palace of Georgia - Museum of Cultural History and Signing of a Memorandum of Understanding between **Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University**, the **International Association of Theatre Leaders (IATL)**, and **Teatrelli**

Art Palace of Georgia - Georgian State Museum of Theatre, Music, Cinema and Choreography

17⁰⁰

Screening of Manana Anasashvili's documentary film "**Robert Sturua - Some Scenes from the Life of Director**"

Rustaveli National Theatre

18⁰⁰

Dialogue: **Octavian Saiu** in conversation with **Robert Sturua**

Rustaveli National Theatre

19⁰⁰

Theatre performance: **Legalized Illegality** (*Based on Brecht's The Exception and the Rule*) by **Robert Sturua** (*with English subtitles*)

Rustaveli National Theatre

**29 NOVEMBER
SATURDAY**

10⁰⁰-14⁰⁰

International Conference: **From Epic to Postdramatic: Brecht's Theatrical Legacy in the Last 50 Years** (*Dedicated to the 50th Anniversary of Robert Sturua's "The Caucasian Chalk Circle"*)

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

14³⁰-15³⁰

Panel Discussion: **Heiner Müller and the Work of a Theater of Disruption**
Speakers: **Patrick Primavesi, Noah Willumsen, Giorgi Jamburia**

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

16⁰⁰-17⁰⁰

Book Presentation: Launch of the Georgian edition of **Octavian Saiu's "Hamlet and the Madness of the World"**

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

18⁰⁰-19⁰⁰

Teatrelli: The Seasons of Theatre Dialogue with Octavian Saiu "Bertolt Brecht in the Twenty-first Century: Theatre, Performance and Vision"
Special Guest: **Noah Willumsen**

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

**30 NOVEMBER
SUNDAY**

FULL
DAY

Cultural Tour

Visit to Mtskheta, UNESCO World Heritage Site

თბილისის პირველი საერთაშორისო თეატრალური კონფერენცია

„აკიკურიდან კოსტდრამატულამდე: ბრეხტის თეატრალური მემკვიდრეობა ბოლო 50 წლის განმავლობაში“

კონფერენცია ეძღვნება რობერტ სტურუას
„კავკასიური ცარცის წრის“ 50 წლის იუბილეს

29 ნოემბერი
10⁰⁰-14⁰⁰

შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

შოთა რუსთაველის
გამზირი № 19

**კონფერენციის
განრიგი**

10 ⁰⁰	კონფერენციის გახსნა
10 ⁰⁰ -10 ¹⁰	რექტორის, გიორგი შალუტაშვილის მისასალმებელი სიტყვა
10 ¹⁰ -10 ³⁰	კონფერენციის თავმჯდომარის, ოქტავიან საიუს, შესავალი სიტყვა
10 ³⁰ -11 ⁰⁰	პატრიკ პრიმავესის მოხსენება
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	ნოა ვილუმსენის მოხსენება
11 ³⁰ -12 ⁰⁰	არმანდო როტონდის მოხსენება
12 ⁰⁰ -12 ⁴⁰	ლანჩის შესვენება
12 ⁴⁰ -13 ⁰⁰	მარინე (მაკა) ვასაძის მოხსენება
13 ⁰⁰ -13 ²⁰	გიორგი ჯამბურიას მოხსენება
13 ²⁰ -13 ⁴⁰	ელენე შალუტაშვილის მოხსენება
13 ⁴⁰ -14 ⁰⁰	კონფერენციის თავმჯდომარის, ოქტავიან საიუს, კონფერენციის შემაჯამებელი სიტყვა

TBILISI FIRST INTERNATIONAL THEATRE CONFERENCE "FROM EPIC TO POSTDRAMATIC: BRECHT'S THEATRICAL LEGACY IN THE LAST 50 YEARS"

Dedicated to the 50th Anniversary
of Robert Sturua's "The Caucasian Chalk Circle"

29 NOVEMBER
10⁰⁰-14⁰⁰

Shota Rustaveli Theatre
and Film Georgia State
University

19, Shota Rustaveli Ave.

CONFERENCE SCHEDULE

10 ⁰⁰	Opening of the Conference
10 ⁰⁰ -10 ¹⁰	Welcome Speech by the Rector, George Shalutashvili
10 ¹⁰ -10 ³⁰	Opening Address by Conference Chair, Octavian Saiu
10 ³⁰ -11 ⁰⁰	Presentation by Patrick Primavesi
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	Presentation by Noah Willumsen
11 ³⁰ -12 ⁰⁰	Presentation by Armando Rotondi
12 ⁰⁰ -12 ⁴⁰	Lunch Break
12 ⁴⁰ -13 ⁰⁰	Presentation by Marine (Maka) Vasadze
13 ⁰⁰ -13 ²⁰	Presentation by Giorgi Jamburia
13 ²⁰ -13 ⁴⁰	Presentation by Elene Shalutashvili
13 ⁴⁰ -14 ⁰⁰	Closing Remarks by Conference Chair, Octavian Saiu

THE 50TH ANNIVERSARY
OF ROBERT STURUA'S
LANDMARK PRODUCTION
"THE CAUCASIAN CHALK CIRCLE"

რობერტ სტურუას
ლეგენდარული დადგმა
„კავკასიური ცარცის წრე“
50 წლისაა

ანოტაციები ABSTRACTS

პატრიკ პრიმავესი PROF. DR. PATRICK PRIMAVESI

ლაიფციგის უნივერსიტეტის თეატრის
კვლევების ინსტიტუტის პროფესორი
და დირექტორი

*Professor and Director of the Institute
for Theatre Studies at the University
of Leipzig*

სხვა ბრეხტები: თანამედროვე თეატრთან დაკავშირებული ზოგიერთი დებაზის გადაზრება

XX საუკუნის დასაწყისიდან დღემდე ბრეხტისეული თეატრის საკმაოდ მონოლითური ტრადიციის სხვადასხვაგვარი გააზრება თავის როლს ასრულებს: ბრეხტის თეატრი აღიქმება, როგორც პოლიტიკური თეატრის იდეალური მოდელი; როგორც ანტიმოდელი, რომლის საპირისპიროდაც ვითარდება სხვადასხვა საშემსრულებლო-სარეჟისორო სტილი; ან, უბრალოდ, როგორც ზოგჯერ გამოსადეგი, თუმცა უკვე მოძველებული საშუალებების - მაგალითად, ეპიკური შესრულებისა და გაუცხოების ეფექტის ბუნდოვანი სფერო.

თუმცა, გაერთიანება-გამარტივების ამ ტენდენციების საპირისპიროდ მოხსენება ამტკიცებს, რომ კვლავაც შესაძლებელია ბრეხტის შემოქმედებაში იმ მრავალი იმპულსის (ხელახალი) აღმოჩენა, რომლებიც დღემდე საკმაოდ პროდუქტიულია თანამედროვე თეატრალური შემოქმედების პროცესში. მიუხედავად იმისა, რომ ბრეხტის „მოსაზრებები“ ხშირად რთული და წინააღმდეგობრივია, კანონიზაციის ნაცვლად, შესაძლებელია მათი მრავალმხრივ გამოყენება.

THE OTHER BRECHTS: RECONSIDERING SOME PROPOSALS FOR CONTEMPORARY THEATRE

Assumptions of a rather monolithic tradition of 'the' Brechtian Theatre have had their function throughout the 20th Century and until today - be it in a sense of commitment to an ideal model of political theatre, be it as a counterpart, against which different styles of acting and directing were developed, or be it just in the vague sense of a sometimes useful but outworn set of tools like epic acting and alienation effects.

However, against these tendencies of unification and simplification, the lecture will argue that a lot of impulses can be (re)discovered in Brecht's work, which are still or again quite productive for contemporary theatre making. Although or just because Brecht's "proposals" are often complicated and even contradictory, they can be used in manifold ways, against their canonization.

ნოა ვილუმსენი NOAH WILLUMSEN

ბერლინის ხელოვნების აკადემიის
ბერტოლტ ბრეხტის არქივის
დირექტორი

*Director of the Bertolt Brecht Archive
of the Academy of the Arts in Berlin*

პროექტი W:

ჰელენე ვაიგელი, როგორც ბერლინერ ანსამბლის გენერალური დირექტორი

როდესაც „პროექტი B“ – აღმოსავლეთ ბერლინში ბერტოლტ ბრეხტის ახალი თეატრის დაარსება – საბოლოოდ დამტკიცდა 1949 წლის 21 თებერვალს, ყველასთვის ნათელი გახდა, ვის უნდა ჩაჰბარებოდა მისი მართვა: „ჰელენე ვაიგელი საკუთარ ანსამბლს შექმნის“. მიუხედავად იმისა, რომ საბოლოოდ დასს „ჰელენე ვაიგელის ანსამბლის“ ნაცვლად ბერლინერ ანსამბლი ეწოდა, ერთი რამ ცხადი იყო: „ყველაზე მნიშვნელოვანი გერმანულენოვანი თეატრის“ (ზიგფრიდ უნზელდი) გენერალური დირექტორის თანამდებობას ქალი დაიკავებდა.

დრამატურგმა ქეთე რულიკემ შემდეგნაირად აღწერა ეს თანამშრომლობა: „ეს ორივესთვის მნიშვნელოვანი ამბავი იყო: ჰელი ძალიან ბედნიერი იყო, რომ თეატრის მართვა შეეძლო“ და „მან ბრეხტისთვის ისეთი თეატრი შექმნა, სადაც ის შეძლებდა თავისი მიზნების განხორციელებას“. 1956 წელს, ბრეხტის გარდაცვალების შემდეგ, ვაიგელი ეძებდა პასუხისმგებლობების განაწილების ახალ გზებს, რომელიც მათ მიერ დადგენილ მაღალ სტანდარტებს შეესაბამებოდა. ამგვარად, მისი ხელმძღვანელობა გამოირჩეოდა როგორც „დამაჯერებლობით [...] და სიმკაცრით“ (მანფრედ ვეკვერთი), ისე ბრეხტის სამხატვრო ხელმძღვანელის თანამდებობაზე შეცვლის სირთულეებთან შეჭიდებით. მისი მთავარი მიზანი იყო ბერლინერ ანსამბლში ბრეხტის თეატრალური საქმიანობის გაგრძელება და მისი ნაწარმოებების პოპულარიზაცია აღმოსავლეთ გერმანიასა და მთელ მსოფლიოში. ამ მისიონერული სიზუსტის წყალობით, მან მომდევნო 15 წლის განმავლობაში მსოფლიო თეატრის განვითარებაზე უდიდესი გავლენა მოახდინა. თუმცა, საბოლოოდ, მისი ხელმძღვანელობა ვეღარ გაგრძელდა წარმატებით ბრეხტის გარეშე ბრეხტის თეატრის მართვის წინააღმდეგობების გამო.

PROJECT W: HELENE WEIGEL AS GENERAL DIRECTOR OF THE BERLINER ENSEMBLE

When 'Project B' – the founding of a new theater for Bertolt Brecht in East Berlin – was finally approved on February 21, 1949, it was clear to everyone involved who should take over the management: "Helene Weigel will form her own ensemble." Even though the troupe was ultimately named the Berliner Ensemble rather than the "Helene Weigel Ensemble," one thing was certain: a woman would now hold the position of Intendantin (general director) of "the most important German-language theater" (Siegfried Unseld).

As dramaturge Käthe Rüllicke described this collaboration, "it was a big deal for both of them: Helli was very happy to be able to run a theater," and "she created a theater for Brecht in which he could realize his intentions." After Brecht's death in 1956, Weigel sought a new division of responsibilities that could live up to the high standards they had set. Her Intendanz was thus characterized both by her "assertiveness [...] and vehemence" (Manfred Wekwerth) and by her difficulties in replacing Brecht as artistic director. Her primary goals were to enable theatrical work at the BE in Brecht's footsteps and to promote Brecht's works in the GDR and throughout the world. This missionary clarity helped her to shape the global theater landscape for the next 15 years. But in the end, her leadership foundered on the contradictions of a Brecht theater without Brecht.

არმანდო როტონდი ARMANDO ROTONDI, PHD

პერფორმანსის თეორიის პროფესორი,
ბარსელონას ხელოვნების ინსტიტუტი

*Professor in Performance Theory,
Institute of the Arts Barcelona*

ბრეხტი/ვივიანი: დუალიზმი ნეაპოლურ სცენაზე

აღნიშნული ნაშრომი იკვლევს მეოცე საუკუნის მეორე ნახევრის ნეაპოლური რეჟისორების ნამუშევრებში ბერტოლტ ბრეხტისა და რაფაელე ვივიანის შემოქმედებას შორის დიალოგის რეცეფციას. ვივიანი (1888–1950), დაიბადა კასტელამარე დი სტაბიაში. იგი იყო დრამატურგი, მსახიობი, რეჟისორი და კომპოზიტორი, რომელიც მჭიდროდ იყო დაკავშირებული ნეაპოლის მდიდარ თეატრალურ ტრადიციასთან. ვივიანის გარდაცვალებიდან 75-ე წლისთავზე შეგვიძლია, ხელახლა განვიხილოთ, თუ რატომ უწოდებენ ხშირად „ნეაპოლელ ბრეხტს“ მისი დრამატურგიული თემებისა თუ სასცენო, მუსიკალური და რეჟისორული მიდგომების გათვალისწინებით. ნაშრომი იკვლევს, რამდენად გაიაზრება ბრეხტის ნეაპოლური დადგმები ვივიანის მემკვიდრეობის ფრილში ან, პირიქით, ვივიანი ინტერპრეტირდება ბრეხტისეული პრიზმის მეშვეობით; ან იქნებ მესამე ვერსიაც არსებობს? აქვე, განხილული იქნება მარიო მარტონეს „Coltelli nel cuore“ ბრეხტის მოტივებზე (1985); ვივიანის „I dieci comandamenti“-ის (2000) - საეტაპო მნიშვნელობის დადგმა; ასევე, არმანდო პულიეზის შემოქმედება, რომელმაც თარგმნა და დადგა „სამგროშიანი ოპერის“ (L'opera de' muort' 'e famme, 1979) ნეაპოლური ვერსია (მუსიკის ავტორი ანტონიო სინაგრა). ამ ნაშრომდგენების ანალიზის მეშვეობით სტატია იკვლევს, როგორ იქცა ნაპოლი ბრეხტის ეპიკური თეატრისა და ვივიანის პოპულარული დრამატურგიის ურთიერთქმედების ცენტრად.

BRECHT/VIVIANI: DUALISM ON THE NEAPOLITAN STAGE

This paper examines the dialogue between the work of Bertolt Brecht and that of Raffaele Viviani as interpreted by Neapolitan directors from the second half of the twentieth century. Viviani (1888–1950), born in Castellammare di Stabia, was a playwright, actor, director, and composer deeply rooted in Naples's vibrant theatrical tradition. On the occasion of the 75th anniversary of his death, it is timely to reconsider why he has often been called “the Neapolitan Brecht,” both for his dramaturgical themes and for the performative, musical, and directorial strategies he adopted. The contribution asks whether Neapolitan productions of Brecht are consciously filtered through Viviani's legacy, or conversely, whether Viviani is interpreted through a Brechtian lens —or whether a third path is possible. Case studies will include Mario Martone's *Coltelli nel cuore* from Brecht (1985) and his landmark revival of Viviani's *I dieci comandamenti* (2000), as well as the work of Armando Pugliese, who translated and staged a Neapolitan version of *The Threepenny Opera* (*L'opera de' muort' 'e famme*, 1979) with music by Antonio Sinagra. By analyzing these productions, the paper explores how Naples has functioned as a crucible for the interplay between Brechtian epic theatre and Viviani's popular dramaturgy.

მარინე (მაკა) ვასაძე MARINE (MAKA) VASADZE

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი,
ასოცირებული პროფესორი.
თეატროლოგი, სათეატრო კრიტიკოსთა
საერთაშორისო ასოციაციის წევრი,
ქართული სექციის მდივანი (IATC)

*Doctor of Arts, Associate Professor
Theatrolgist, member of the International
Association of Theatre Critics (IATC),
Secretary of the Georgian Section*

რობერტ სტურუა „კავკასიური ცარცის წრე“

პირველი რეჟისორი, რომელმაც გაბედულად გაარღვია საქართველოში რომანტიკული თეატრის, მიმეტურ-ილუზორული თეატრის წრე და დასაბამი მისცა ანტიილუზორულ, პაროდიულ-გროტესკულ თეატრს, არის რობერტ სტურუა. იგი ნელ-ნელა, მაგრამ ამავე დროს დაჟინებით მიიწვედა ქართული თეატრისათვის უჩვეულო გზაზე. მაყურებელს აჩვენდა ათეული წლების განმავლობაში შესისხლხორციებული, ძვალსა და რბილში გამჭდარი თეატრალური სტილისა და მანერისაგან პრინციპულად განსხვავებული ახალი თეატრალური ენის გაგებას. „კავკასიურამდე“ დადგმული ყოველი ახალი სპექტაკლით: „ხანუმა“, „სეჩუანელი კეთილი ადამიანი“, „სამანიშვილის დედინაცვალი“, „ღალატი“ და სხვ. რობერტ სტურუა უახლოვდებოდა ბრეტის „კავკასიურ ცარცის წრეს“, სადაც უკვე თვისობრივი ნახტომის მოწმენი გავხდით. იმის მიუხედავად, რომ ჩამოთვლილი პიესები და სპექტაკლები განსხვავებული ღირსებისა და მნიშვნელობის იყო, ყოველ მათგანში რეჟისორი ცდილობდა გამოეცადა, შეემოწმებინა რომელიმე მეთოდი თუ გამომსახველი საშუალება.

უსამართლობა იქნებოდა იმის მტკიცება, თითქმის ქართულ თეატრში რობერტ სტურუამდე არ ყოფილა ანალოგიური ცდები.

ROBERT STURUA'S "THE CAUCASIAN CHALK CIRCLE"

Robert Sturua was the first director in Georgia to decisively break away from the romantic, mimetic-illusionary tradition of theatre and initiate a new form rooted in anti-illusionism, parody, and grotesque. His journey was gradual yet deliberate, as he steadily moved along a path that was highly unconventional for Georgian theatre at the time. Through his work, he began to accustom audiences to a fundamentally different theatrical language – one that diverged radically from the stylistic conventions and performance modes that had become deeply entrenched over decades. Each of Sturua's productions leading up to The Caucasian Chalk Circle – including Khanuma, The Good Person of Szechwan, Samanishvili's Stepmother, Betrayal, and others – brought him progressively closer to the aesthetic and ideological framework of Brecht's epic theatre. With The Caucasian Chalk Circle, however, this evolution reached a decisive turning point. While these earlier productions varied in artistic quality and significance, each served as a testing ground for different theatrical methods and expressive techniques that Sturua would later refine.

ასეთი ცდები მრავლადაც იყო. საკმარისია გავიხსენოთ თუნდაც მიხეილ თუმანიშვილის დადგმები: „ესპანელი მღვდელი“ ან „ჭინჭრაქა“, გავიხსენოთ დიმიტრი ალექსიძის მიერ განხორციელებული „სამგროშიანი ოპერა“. მაგრამ ყველაფერი ეს ცალკეული ელემენტებისა და ტენდენციების დონეზე დარჩა და მათ დასრულებული, სრულქმნილი სახე ვერ მიიღეს, ახალ თვისებრიობაში, ახალ ხარისხში ვერ გადავიდნენ. ცხადია, რობერტ სტურუას, არაფრიდან, ნულიდან, შიშველი ადგილიდან არ დაუწყია. მას წინაპრები და წინამორბედები ჰყავდა. საქმე ის არის, რომ სწორედ რობერტ სტურუაში სრულიქმნა, ჩამოყალიბდა და დაგვირგვინდა, რა თქმა უნდა ქართულ ნიადაგზე, ახალი თეატრალური მსოფლმხედველობა და მეთოდი.

It would be unjust to claim that similar experimental efforts did not exist in Georgian theatre before Sturua. Indeed, there were numerous such attempts. One can recall Mikheil Tumanishvili's productions of *The Spanish Priest* and *Chincharaqa*, or Dimitri Aleksidze's staging of *The Threepenny Opera*. However, these remained at the level of isolated elements and tendencies; they did not culminate in a fully realized artistic methodology, nor did they lead to a new qualitative stage in Georgian theatre. Robert Sturua did not begin his work from nothing, nor did he operate in a vacuum. He had predecessors and artistic forebears. What distinguishes Sturua, however, is that within his work – and particularly in *The Caucasian Chalk Circle* – a new theatrical worldview and directorial method were not only developed and synthesized, but also brought to fruition. His contribution marked the crystallization of a distinctively Georgian approach to epic and avant-garde theatre.

გიორგი ჯამბურია GIORGI JAMBURIA

თეატრის რეჟისორი და დრამატურგი,
საქართველოს შოთა რუსთველის
თეატრისა და კინოს სახელმწიფო
უნივერსიტეტის მონვეული ლექტორი

*Theatre Director and Playwright,
Guest Lecturer at the Shota Rustaveli
Theatre and Film Georgia State University*

რეალობა რეალიზმის ნაცვლად ბერტოლდ ბრეხტი, როგორც გავლენისა და შთაგონების წყარო ახალი მისტერიული თეატრისათვის - თეატრალურ პროექტ „ბერსერკების“ გამოცდილება

ბერტოლტ ბრეხტის რევოლუციური თეატრალური კონცეფციები დღემდე ერთ-ერთ მთავარ საყრდენად რჩება თანამედროვე ანდერგრაუნდის თეატრალურ პრაქტიკებში. მოხსენების მიზანია გაანალიზოს, თუ როგორ ტრანსფორმირდა ბრეხტისეული „გაუცხოების ეფექტი“, მსახიობის როლისგან დისტანცირების ტექნოლოგიები და თვით-რეფლექსიის მექანიზმები იმგვარად, რომ ისინი ახალი მისტერიული თეატრის უმნიშვნელოვანეს ნიშნებად იქცნენ. პარადოქსულად, სწორედ ის ავტორი, რომელიც ეპიკური თეატრის რაციონალური და მეცნიერული მიდგომის დამცველად გვევლინებოდა, თანამედროვე ირაციონალური და მისტერიული თეატრალური პრაქტიკების შთაგონების წყაროდ წარმოჩნდება.

გლობალიზაციის ეპოქაში, „სპექტაკლის საზოგადოებასთან“ (გი დებორი) დაპირისპირებისას, ეპიკური თეატრი განიცდის ტრანსფორმაციასა და მეტამორფოზას. ბრეხტისეული პოლიტიკური თეატრის საწყისები თანამედროვე ქართულ ანდერგრაუნდში ახალი ინტერპრეტაციით იკითხება: რა მნიშვნელობა აქვს დღეს რადიკალურ პოლიტიკურ თეატრს? რა როლს თამაშობს მსახიობისა და რეჟისორის ურთიერთქმედება მისი ახალი ფორმების ჩამოყალიბებაში?

დასასრულს, მოხსენება სვამს კითხვას: ემსახურება თუ არა ბრეხტისეული თეატრალური აზროვნება დღეს მხოლოდ დრამის დეკონსტრუქციას და პოსტდრამატული ესთეტიკის ფორმირებას, თუ შესაძლებელია იგი იქცეს გაღრმავებული დრამატიზაციისა და ტოტალური ფიქციის, ახალი მხატვრული რეალობის კონსტრუირების საფუძვლად? მოხსენების ფარგლებში ბრეხტის მემკვიდრეობა განიხილება არა როგორც დასრულებული ისტორიული ფენომენი, არამედ როგორც ცოცხალი არსენალი, რომელიც თანამედროვე ანდერგრაუნდის სცენაზე ახალი თეატრალური ენის ჩამოყალიბებას უწყობს ხელს.

REALITY INSTEAD OF REALISM BERTOLT BRECHT AS A SOURCE OF INFLUENCE AND INSPIRATION FOR THE NEW MYSTERIAL THEATRE - THE EXPERIENCE OF THE THEATRICAL PROJECT *BERSERKS*

Bertolt Brecht's revolutionary theatrical concepts remain to this day one of the principal foundations of contemporary underground theatrical practices. The aim of this paper is to analyze how Brechtian concepts such as the 'alienation effect,' techniques for distancing the actor from the role, and mechanisms of self-reflection have been transformed in such a way that they became essential features of the New Mysterial Theatre. Paradoxically, the very author who appeared as the defender of the rational and scientific approach of epic theatre emerges as a source of inspiration for contemporary irrational and mystical theatrical practices.

In the era of globalization, in its confrontation with the Society of the Spectacle (Guy Debord), epic theatre undergoes transformation and metamorphosis. The foundations of Brechtian political theatre are being reinterpreted in the contemporary Georgian underground: what is the relevance of radical political theatre today? What role does the interaction between actor and director play in the formation of its new forms?

In conclusion, the paper raises the question: does Brechtian theatrical thought today serve only the deconstruction of drama and the formation of postdramatic aesthetics, or can it become the foundation for intensified dramatization, total fiction, and the construction of a new artistic reality? In this study, Brecht's legacy is viewed not as a closed historical phenomenon, but as a living arsenal that contributes to the formation of a new theatrical language on the contemporary underground stage.

ელენე შალუტაშვილი ELENE SHALUTASHVILI

თეატრმცოდნე, ლაიფცივის
უნივერსიტეტის მაგისტრანტი

*Theatrolgist, Graduate Student
at the University of Leipzig*

ანტიტოტალიტარული პიესის ინტერპრეტაცია საბჭოთა კონტექსტში: რობერტ სტურუას „კავკასიური ცარცის წრე“

ბერტოლტ ბრეხტის ესთეტიკამ საბჭოთა მაყურებელში აზრთა სხვადასხვაობა გამოიწვია. 1957 წელს ბერტოლტ ბრეხტის თეატრი „ბერლინერ ანსამბლი“ თავად ბრეხტის მიერ დადგმული სპექტაკლებით ეწვია საბჭოთა კავშირის დედაქალაქ მოსკოვს. მაყურებელთა გარკვეული ნაწილისთვის ეს სრულიად ახალი, ყველასგან განსხვავებული თეატრის დაბადება იყო, ნაწილი კი საპირისპირო აზრზე იყო და მიიჩნევდა, რომ ბრეხტის თეატრალური ესთეტიკა საერთოდ არ ჯდებოდა საბჭოთა მაყურებლის გემოვნებაში, მეტიც - ამბობდნენ რომ იგი იმდენად „უსახური“ იყო, რომ მისი ნახვის შემდეგ მაყურებელს აუცილებლად უნდა ენახა მოსკოვის დიდ თეატრში „ჟიზელი“, რათა ეს მოვლენა როგორღაც „გადაეტანა“. ბერტოლტ ბრეხტის თეატრალური პრინციპების საბჭოთა სცენაზე შემოტანამ რთული გზა განვლო, თუმცა ეს უკანასკნელი მაინც იქცა თავისუფალი შემოქმედების სიმბოლოდ. 1975 წელს რუსთაველის თეატრის სცენაზე, რობერტ სტურუას მიერ დადგმულ ბერტოლტ ბრეხტის „კავკასიურ ცარცის წრეს“ საბჭოთა რკინის ფარდის გამრღვევი უწოდეს.

სპექტაკლის დადგმის პროცესში ერთ - ერთი პირველი დაბრკოლება ცალსახად ჯერ კიდევ უცხო თეატრალური ესთეტიკა იყო. სპექტაკლი ერთი წლის მანძილზე იდგმებოდა. მიუხედავად უამრავი წინააღმდეგობისა, რობერტ სტურუას ამ დადგმის უმთავრესი ღირსება, სწორედ ბრეხტის თეატრალური პრინციპებისა და ქართული თეატრალური ტრადიციების სიმბიოზი იყო. როგორც თავად რეჟისორი აღნიშნავდა, ეს ორი როდი განსხვავდებოდა ისე ძალიან ერთმანეთისგან, როგორც დადგმამდე წარმოედგინათ. სპექტაკლის ერთ - ერთ საკვანძო ნიშანთვისებად ხშირად აღინიშნება მიხაილ ბახტინის „ფრანსუა რაბლე და მის სამყაროზე“ ე.წ. კარნავალის თეორიაზე დაყრდნობა. ამასთანავე რობერტ სტურუა აღნიშნავს, რომ მისი და მისი გუნდის კრეატიული „უნივერსალური თეატრი“ წარმოადგენს. რეჟისორის მიერ დასახელებული თეატრალური მიმართულება, კავშირშია კოტე მარჯანიშვილის „სინთეზურ თეატრთან“ და „უნივერსალური მსახიობის“ იდეასთან. მოხსენება განიხილავს, თუ რა ფუნქცია შეასრულა რობერტ სტურუას მიერ ბერტოლტ ბრეხტის „კავკასიური ცარცის წრის“ დადგმამ საბჭოთა კავშირის თეატრალურ კონტექსტში.

INTERPRETATION OF AN ANTI-TOTALITARIAN PLAY IN THE SOVIET CONTEXT: ROBERT STURUA'S "THE CAUCASIAN CHALK CIRCLE"

Bertolt Brecht's aesthetics sparked much debate among Soviet audiences. In 1957, the Berliner Ensemble - with productions staged by Brecht himself - visited the Soviet capital, Moscow. For part of the audience, this was the birth of an entirely new and radically different theater. Others, however, took the opposite view, arguing that Brecht's theatrical aesthetics did not fit at all with the taste of the Soviet audience. Some even claimed it was so , "colorless" that after seeing it, one absolutely needed to watch Giselle at the Bolshoi Theatre in order to "recover" from the experience.

Bringing Brecht's theatrical principles onto the Soviet stage was a difficult process, yet it eventually came to symbolize free artistic creation. In 1975, Robert Sturua's production of Brecht's The Caucasian Chalk Circle at the Rustaveli Theatre Tbilisi was described as breaking through the Soviet Iron Curtain. One of the first obstacles in staging the play was, clearly, the still unfamiliar theatrical aesthetic. The production took a year to prepare. Despite the many challenges, the greatest achievement of Sturua's staging lay precisely in the synthesis of Brecht's theatrical principles with Georgian theatrical traditions. As the director himself noted, these two were not, in fact, as radically different from one another as people had imagined before the staging.

One of the key features often highlighted in connection with the production was its reliance on Mikhail Bakhtin's theory of the carnival, as developed in Rabelais and His World. At the same time, Sturua emphasized that the credo guiding him and his team was the idea of a "universal theater." This artistic direction is linked both to Kote Marjanishvili's concept of a "synthetic theater" and to the idea of the "universal actor." This paper examines the function Robert Sturua's staging of Brecht's The Caucasian Chalk Circle served within the theatrical context of the Soviet Union.

ჰაინერ მიულერი და მუშაობა „შეფერხების“ თეატრზე

29 ნოემბერი
14³⁰-15³⁰

შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

შოთა რუსთაველის
გამზირი № 19

პანელური დისკუსია **ჰატრიკ პრიმავესის,**
ნოა ვილუმსენისა და გიორგი ჯამბურისა
მონაწილეობით

ჰატრიკ პრიმავესი

ნოა ვილუმსენი

გიორგი ჯამბურია

ჰაინერ მიულერის შემოქმედება პარადიგმატულად წარმოაჩენს თეატრს, რომელიც უარყოფს კონსენსუსს და შეფერხებას ესთეტიკური და პოლიტიკური გამოცდილების პროდუქტიულ ფორმად განიხილავს. ბრეხტის ეპიკურ თეატრთან პაექრობისას, მიულერი სწავლის დიალექტიკურ სტრუქტურას წინააღმდეგობების, წყვეტებისა და ფრაგმენტაციების ღია ველად გარდაქმნის. მასთან „შეფერხება“ იქცევა მეთოდად, რომელიც აღქმის დესტაბილიზაციას ახდენს, ისტორიას ფრაგმენტულად შესაცნობად ხდის და თავად თეატრალურ რეპრეზენტაციას კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს.

პანელურ დისკუსიაზე განხილული იქნება, თუ როგორ ვლინდება მიულერისეული შეფერხებისა და ფრაგმენტულობის კონცეფცია მის ტექსტებში, ინტერვიუებსა და სარეჟისორო კონცეფციებში და რა მნიშვნელობა აქვს ამ სააზროვნო ფიგურებს თეატრის თანამედროვე გაგებისთვის. გარდა ამისა, ყურადღება გამახვილდება მიულერის შემოქმედების რეცეფციასა და ათვისებაზე გერმანულენოვან და ქართულ თეატრალურ სივრცეში: როგორ ხდება მისი იდეების კონტექსტუალიზაცია, თარგმნა და ახალ ესთეტიკურ პრაქტიკებში გადატანა?

დისკუსია აერთიანებს თეორიულ, ფილოლოგიურ და თეატრალურ პერსპექტივებს და მიზნად ისახავს, წვლილი შეიტანოს იმ საკითხის განხილვაში, თუ რამდენად შეუძლია მიულერის აზროვნებას, კვლავაც გააღიზიანოს, გამოიწვიოს და შთააგონოს თანამედროვეობის თეატრი.

HEINER MÜLLER AND THE WORK OF A THEATER OF DISRUPTION

29 NOVEMBER
14³⁰–15³⁰

Shota Rustaveli Theatre
and Film Georgia State
University

19, Shota Rustaveli Ave.

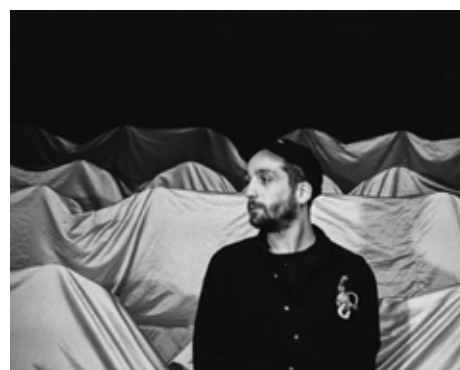
Panel discussion with **Patrick Primavesi**,
Noah Willumsen and **Giorgi Jamburia**

PATRICK PRIMAVESI

NOAH WILLUMSEN

GIORGI JAMBURIA

Heiner Müller's work is paradigmatic for a theater that rejects consensus and understands disruption as a productive form of aesthetic and political experience. In his engagement with Brecht's epic theater, Müller transforms the dialectical structure of learning into an open field of contradictions, ruptures, and fragmentations. The term "disruption" focuses on a practice that destabilizes perception, fragments linear narratives of history, and calls theatrical representation itself into question.

The panel discusses how Müller's concept of disruption and fragmentation comes to bear in his texts, interviews, and staging concepts, and what relevance these figures of thought have for a contemporary understanding of theater. In addition, the panel will focus on the reception and appropriation of Müller's work in German-speaking and Georgian theater: How are his ideas contextualized, translated, and transferred into new aesthetic practices?

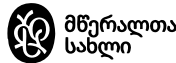
Moderated by Giorgi Jamburia, the discussion brings together theoretical, philological, and practical theater perspectives and examines in general how Müller's thinking can continue to irritate, challenge, and inspire contemporary theater.

ოქტავიან საიუს წიგნის „ჰამლეტი და სამყაროს სიგიჟე“ ქართულენოვანი გამოცემის წარდგენა

29 ნოემბერი
16⁰⁰-17⁰⁰

შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

შოთა რუსთაველის
გამზირი № 19

ჰამლეტი
და
სამყაროს სიგიჟე

ოქტავიან საიუს

მთარგმნელი
სალომე დავითულიანი

რედაქტორები
მარინე (მაკა) ვასაძე
ანა კვინიკაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ეკატარინე ოქროპირიძე

კორექტორი
მანანა სანაღირაძე

საგამომცემლო კროქატის ავტორი
ანა კვინიკაძე

წიგნი გამოიცა მწერალთა სახლის მხარდაჭერით.
© საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
გამომცემლობა „კენტავრი“, 2025

წიგნის აღწერა

ოქტავიან საიუს ინტელექტუალური წიაღსვლებითა და ისტორიული მაგალითებით გაჯერებული ნაშრომი „ჰამლეტი და სამყაროს სიგიჟე“ იკვლევს ჰამლეტის სამ მნიშვნელოვან თანამედროვე და გაბედულ ექსპერიმენტულ დადგმას ნიუ-იორკში, ბერლინსა და ლონდონში. თითოეული დადგმის წარმომშობი კულტურულ-ფილოსოფიური იმპულსის კონტექსტში მათი მიზნებისა თუ ტექნიკის დეტალური გაზრების მეშვეობით კვლევა სცდება აღწერა-ანალიზს და შეისწავლის არამხოლოდ „ჰამლეტში“ (პიესისა თუ პერსონაჟის დონეზე) ასახულ სიგიჟეს, არამედ იმ შეშლილობასაც, რომელიც განაპირობებს თანამედროვე საზოგადოების არაერთი ცივილიზაციური ელემენტის ნებაყოფლობით თვითგანადგურებას და ასევე, ამ შეშლილობის კავშირს ჩვენს ანმყოსთან.

ნაშრომი ნათელყოფს, როგორ შეუძლია წარსულში შექმნილ დრამასთან დაკავშირებულ ახალ, პრაქტიკულ თუ თეორიულ, მსჯელობებს დაგვეხმაროს, ჩვენი დროის თვითგანადგურებელი შეშლილობის სრულად აღქმასა თუ მისგან თავდაცვაში - ან, სულ მცირე, მასთან დაპირისპირებაში მაინც. ამ წიგნმა უნდა შთააგონოს ჩვენი დროის თეატრი და საზოგადოება.

- **სტენლი უელსი**, CBE, ინგლისელი
შექსპიროლოგი, ბირმინგემის უნივერსიტეტის
პროფესორ-ემერიტუსი

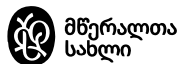
BOOK PRESENTATION: LAUNCH OF THE GEORGIAN EDITION OF OCTAVIAN SAIU'S "HAMLET AND THE MADNESS OF THE WORLD"

29 NOVEMBER

16⁰⁰-17⁰⁰

Shota Rustaveli Theatre
and Film Georgia State
University

19, Shota Rustaveli Ave.

TRANSLATOR

SALOME DAVITULIANI

EDITORS

MARINE (MAKA) VASADZE
ANA KVINIKADZE

TECHNICAL SUPPORT

EKATERINE OKROPIRIDZE

PROOFREADER

MANANA SANADIRADZE

AUTHOR OF THE PUBLISHING PROJECT

ANA KVINIKADZE

BOOK DESCRIPTION

Octavian Saiu's passionately written, intellectually penetrating and historically informed book bases itself on three contemporary and adventurously experimental productions of Hamlet: one in New York, one in Berlin and the other in London. Sharply perceptive in its analysis of the aims and techniques of each production in relation to its cultural and philosophical moment of origin, it extends beyond description and analysis to develop into a study of not just of the theme of madness in Hamlet the character and the play, but of the madness that lies behind the willful self-destruction of many civilizing elements or modern society and its relationship to our turbulent present.

The book was published with the support of the Writers' House of Georgia.

© Shota Rustaveli Theatre and Film Georgian State University Publishing House „Kentavri“, 2025

It is an eloquent demonstration of how fresh reflections, both practical and theoretical, on the drama of the past can help us, if not to comprehend or to defend, then at least to face up to the self-destructive madness of our time. This book should act as a powerful stimulant to both the theatre and society in our time.

- **Stanley Wells**, CBE, English Shakespearean scholar, Professor Emeritus, University of Birmingham

TEATRELLI: თეატრალური დიალოგის საზონები ოქტავიან საიუსთან ერთად „ბერტოლტ ბრეხტი ოცდამეერთე საუკუნეში: თეატრი, წარმოდგენა და ხედვა“

29 ნოემბერი
18⁰⁰-19⁰⁰

შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

შოთა რუსთაველის
გამზირი № 19

სპეციალური სტუმარი
ნოა ვილუმსენი

TEATRELLI

ოქტავიან საიუს

ნოა ვილუმსენი

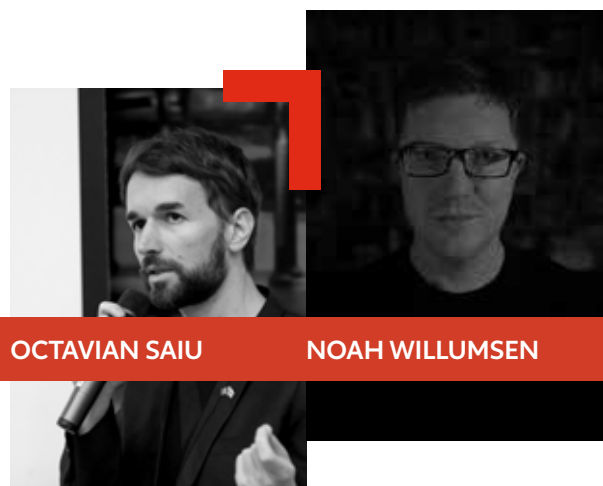
TEATRELLI: THE SEASONS OF THEATRE DIALOGUE WITH OCTAVIAN SAIU "BERTOLT BRECHT IN THE TWENTY-FIRST CENTURY: THEATRE, PERFORMANCE AND VISION"

29 NOVEMBER
18⁰⁰-19⁰⁰

Shota Rustaveli Theatre
and Film Georgia State
University

19, Shota Rustaveli Ave.

Special Guest
Noah Willumsen

TEATRELLI

OCTAVIAN SAIU

NOAH WILLUMSEN

BERTOLT BRECHT IN THE TWENTY-FIRST CENTURY: THEATRE, PERFORMANCE AND VISION

Bertolt Brecht is arguably the most influential theatrical figure of the twentieth century – in both practice and theory. His legacy is so significant, that it can be traced even in fields somewhat different from theatre itself, such as the area of performance art or the realm of cultural policy and ideology. Influenced by Eastern traditions, engaged in European political resistance, involved in American culture, he remains a uniquely global character whose heritage is very much alive. To understand Brecht today is, therefore, not only to read his texts but to map his presence in areas that transcend the perimeter of the Western stage.

In Tbilisi, Georgia, an important celebration of a major cultural milestone is taking place: 50 years since the premiere of Robert Sturua's ground-breaking production, *The Caucasian Chalk Circle*. In this auspicious celebratory context, you are invited to a special dialogue with Noah Willumsen, Director of Bertolt Brecht's Archives in Berlin.

An open and honest discussion about Brecht's life and work, about his influence, his heritage, his political views and the improbable conflict between his theoretical views and his dramatic writing.

The fact that Brecht matters today is a statement that needs no defense. Nevertheless, a debate about his role in shaping the cultural doctrines and the ethical values of contemporary theatre – in a historical context reminiscent of many features existent during his own times – is indeed imperative. Hardly any place could be more suitable than the politically and culturally challenged capital of Georgia for this intellectual exercise in critical thinking, social conscience, and artistic vision. For better or worse, Brecht is our contemporary. Still!

Octavian Saiu

პროგრამის მონაწილეები
PROGRAM PARTICIPANTS

ოქტავიან საიუ

რუმინელი თეატრის მკვლევარი და საერთაშორისო კულტურული ურთიერთობების სპეციალისტი, თეატროლოგიის დოქტორი. პირველი დისერტაცია („თეატრალური სივრცის შესახებ“) დაიცვა რუმინეთის თეატრისა და კინოს ეროვნულ უნივერსიტეტში (NUTF); ამასთან, ფლობს შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის დოქტორის ხარისხსაც, რომელიც მიენიჭა სემუელ ბეკეტისა და ეჟენ იონესკოს შესახებ დაწერილი დისერტაციისათვის ახალი ზელანდიის ოტაგოს უნივერსიტეტში. საიუმ ოტაგოს უნივერსიტეტშივე განაგრძო თანამედროვე ლიტერატურის კვლევა და პოსტ-სადოქტორო მუშაობის დასრულებისას თეატრალური და საშემსრულებლო ხელოვნების დოქტორი ჰაბილიტუსის (Dr. Habil.) წოდებაც მიიღო. დოქტორი საიუ სინგაპურის ნანიაანგის ტექნოლოგიურ უნივერსიტეტსა (Nanyang Technological University Singapore) და სიბიუს უნივერსიტეტის სადოქტორო სკოლაში (Doctoral School of Sibi University) უწყვეტად ეწევა პედაგოგიურ საქმიანობას. იყო ლონდონის უნივერსიტეტის უმაღლესი განათლების სკოლის სტიპენდიტი; ამჟამად ტოკიოს, პეკინისა და ლისაბონის უნივერსიტეტების მოწვეული პროფესორია; ატარებს ლექციებსა და მასტერკლასებს ევროპის, აფრიკის, აზიისა და ახლო აღმოსავლეთის სხვადასხვა უნივერსიტეტში, ასევე გროტოვსკის ინსტიტუტში.

ოქტავიან საიუ, კონფერენციის თავმჯდომარისა თუ მოწვეული სპიკერის რანგში, აქტიურად იყო ჩართული რამდენიმე საკვანძო თეატრალური და აკადემიური ღონისძიების განხორციელების პროცესში, მათ შორის: თეატრალური ოლიმპიადა (Theatre Olympics), ვუჟენის თეატრალური ფესტივალი (Wuzhen Theatre Festival); ასევე ედინბურგის საერთაშორისო ფესტივალი (Edinburgh International Festival); 2013 წლის ედინბურგის ფესტივალზე საიუ უძღვებოდა სემუელ ბეკეტისადმი მიძღვნილ კონფერენციას. 2004 წლიდან უძღვება სიბიუს საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალის (Sibi International Theatre Festival) კონფერენციებს. წლების განმავლობაში არაერთი დიალოგი წარმართა თეატრალური ხელოვნების გამორჩეულ წარმომადგენლებთან: ოჰად ნაჰარინი, აკრამ ხანი, საშა ვალცი, რობერტ უილსონი, რობერტ ლეჰაჟი, რიმინი პროტოკოლი, თომას ოსტერმაიერი, ივო ვან ჰოვე და სხვები.

დოქტორი საიუ საერთაშორისო აკადემიურ ჟურნალებში გამოქვეყნებული არაერთი სტატიისა და თეატრთან დაკავშირებული თხუთმეტი წიგნის ავტორია.

2010 წელს დაჯილდოვდა „კრიტიკოსთა პრემიით“ (Critics' Award); 2013 წელს გადაეცა თეატრის ხელოვანთა კავშირის (UNITER) ჯილდო. 2020 წელს, კულტურის ეროვნულ დღეს, რუმინეთის პრეზიდენტმა საიუს გადასცა ღირსების ორდენი კულტურის წინაშე დამსახურებისათვის. დოქტორი საიუ ასევე თეატრის ლიდერთა საერთაშორისო ასოციაციის (International Association of Theatre Leaders - IATL) დამფუძნებელი და პრეზიდენტია. 2024 წელს რუმინეთის კულტურის სამინისტრომ საიუს საპატიო ჯილდო გადასცა თეატრის ლიდერობის განვითარებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის.

OCTAVIAN SAIU

Professor Octavian Saiu is a scholar and a global facilitator of cultural exchanges. He holds a PhD in Theatre Studies from National University of Theatre and Film (NUTF) in Romania, with a thesis about theatrical space, and another PhD in Comparative Literature from the University of Otago in New Zealand, with a thesis about Samuel Beckett and Eugène Ionesco. He completed his Post-Doc in Modern Literature at the University of Otago, and has been awarded his Habilitation in Theatre and Performing Arts. He teaches constantly in the Postgraduate Programmes of the Doctoral School of Sibiu University, and serves as a Visiting Professor in the Department of English, School of Humanities, Nanyang Technological University, Singapore. He was Visiting Fellow at the University of London, School of Advanced Study, and is Visiting Professor at universities in Tokyo, Beijing and Lisbon. He has offered master classes at other universities in Europe, Africa, Asia, and the Middle East, as well as the Grotowski Institute.

He has been actively involved, as Conference Chair and Invited Speaker, in several major theatre and academic events around the world, including the Theatre Olympics, Wuzhen Theatre Festival, as well as Edinburgh International Festival, where he was Chair of the Samuel Beckett Conference in 2013. Since 2004 he has been Chair of the Conferences of Sibiu International Theatre Festival. Throughout the years, he has hosted dialogues and conferences with hundreds of major theatre artists, from Ohad Naharin, Akram Khan and Sasha Waltz to Robert Wilson, Robert Lepage, Thomas Ostermeier and Ivo van Hove.

He has published academic articles in several international journals, as well as fifteen books on theatre.

He received the Critics' Award in 2010 and the Award of the Union of Theatre Artists (UNITER) in 2013. In 2020, on the National Day of Culture, the President of Romania awarded him the Order of Cultural Merit. He is the Founder and President of the International Association of Theatre Leaders (IATL). In 2024, he received the Honorary Award from the Ministry of Culture of Romania, in recognition of his transformative role in theatre leadership.

პატრიკ პრიმავესი

პატრიკ პრიმავესი არის ლაიფციგის უნივერსიტეტის პროფესორი და თეატრის კვლევების ინსტიტუტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი. იგი გახლავთ ლაიფციგის ცეკვის არქივის დირექტორთა საბჭოს წევრი და თეატრის კომპეტენციის ცენტრის (Centre of Competence for Theatre - CCT) თანა-ხელმძღვანელი. 2013 წლიდან 2019 წლამდე იყო ლაიფციგის უნივერსიტეტის ისტორიის, ხელოვნებისა და რეგიონული კვლევების ფაკულტეტის დეკანი. მისი სადოქტორო ნაშრომი ეხება ვალტერ ბენიამინს, მას ასევე ფართოდ აქვს გამოქვეყნებული ნაშრომები ბერტოლტ ბრეხტისა და ჰაინერ მიულერის თეატრზე. 2008 წლამდე მუშაობდა მაინის ფრანკფურტის უნივერსიტეტის თეატრის, კინოსა და მედიის კვლევების ინსტიტუტში მკვლევარ-ასისტენტად, სადაც, ჰანს-თის ლემანთან ერთად, დააარსა დრამატურგიის სამაგისტრო პროგრამა.

2016 წლიდან ხელმძღვანელობს სამუშაო ჯგუფს AG ARCHIV თეატრის კვლევების გერმანული საზოგადოებაში (GTW). 2021 წლიდან მონაწილეობს კვლევით კონსორციუმში NFDI4Culture, რომელიც მიზნად ისახავს მონაცემთა სტანდარტების შემუშავებასა და მართვას, განსაკუთრებით საშემსრულებლო ხელოვნების სფეროში. მისი მიმდინარე კვლევითი პროექტები და გამოქვეყნებული ნაშრომები ფოკუსირებულია თეატრის, ცეკვისა და პერფორმანსის ისტორიასა და თეორიაზე, ურბანულ სივრცეში მოძრაობასა და კულტურული მემკვიდრეობის არქივების ციფრულ გარემოში კვლევაზე.

PATRICK PRIMAVESI

Patrick Primavesi is a professor and head of department at the Institute of Theatre Studies at Leipzig University. He is on the directorial board of the Dance Archive Leipzig and co-director of the Centre of Competence for Theatre (CCT). From 2013 to 2019, he was Dean of Studies at the Faculty of History, Arts and Area Studies in Leipzig. He wrote his PhD on Walter Benjamin and published widely on the theatre of Bertolt Brecht and Heiner Müller. Until 2008, he worked as a research assistant at the Institute for Theatre, Film and Media Studies at the University of Frankfurt/Main, where he established a Master's program in dramaturgy (together with Hans-Thies Lehmann).

Since 2016, he has led the working group AG ARCHIV in the German Society for Theatre Studies (gtw). Since 2021, he has participated in the Research Consortium NFDI4Culture for the development and curation of data standards, particularly for the performing arts. His current research projects and publications focus on the history and theory of theatre, dance, and performance, on movement in urban space, and archives of cultural heritage in digital environments.

ნოა ვილუმსენი

ნოა ვილუმსენი არის ბერტოლტ ბრეხტის არქივის დირექტორი ბერლინის ხელოვნების აკადემიაში და ბრეხტის სრული ინტერვიუების რედაქტორი („Unsere Hoffnung heute ist die Krise“. ინტერვიუები 1926–1956, ზურკამპი, 2023). მან პიტსბურგსა და ბერლინში შეისწავლა ლიტერატურა, ფილოსოფია და ხელოვნების ისტორია და იყო ბერლინის ჰუმბოლდტის უნივერსიტეტის კვლევითი ჯგუფის – „მცირე ფორმების ლიტერატურული და ეპისტემოლოგიური ისტორია“ – წევრი. მისი კვლევის სფეროები, ბრეხტისა და ჰაინერ მიულერის გარდა, მოიცავს ზეპირსიტყვიერების, მედიის ისტორიისა და აღმოსავლეთ გერმანიის ლიტერატურის შესწავლას. მისი უახლესი ესეები გამოქვეყნებულია ჟურნალებში *Sinn und Form*, *Brecht Yearbook* და *Jahrbuch der Internationalen Heiner-Müller-Gesellschaft*.

NOAH WILLUMSEN

Noah Willumsen is the director of the Bertolt Brecht Archive at the Academy of the Arts, Berlin, and the editor of Brecht's complete interviews („Unsere Hoffnung heute ist die Krise“. Interviews 1926–1956, Suhrkamp 2023). He studied literature, philosophy and art history in Pittsburgh and Berlin, and belonged to the research group “Literary and Epistemic History of Small Forms” at the Humboldt University of Berlin. His areas of research include, in addition to Brecht and Heiner Müller, orality, media history and East German literature. His most recent essays have appeared in *Sinn und Form*, the *Brecht Yearbook* and the *Jahrbuch der Internationalen Heiner-Müller-Gesellschaft*.

არმანდო როტონდი

არმანდო როტონდი არის მეცნიერი, ჟურნალისტი, მწერალი და თეატრის პრაქტიკოსი ნეაპოლიდან (იტალია), რომელიც ბარსელონაში (ესპანეთი) ცხოვრობს. ის არის საშემსრულებლო ხელოვნების, პერფორმანსის თეორიისა და ამბის თხრობის (Storytelling) სრული პროფესორი და უკვე ათ წელზე მეტია მართავს ბარსელონას ხელოვნების ინსტიტუტს (IAB), სადაც ხელმძღვანელობს შემოქმედებითი საშემსრულებლო პრაქტიკისა და სამსახიობო ხელოვნების სამაგისტრო პროგრამებს. აღნიშნული პროგრამები აკრედიტებულია ლივერპულის ჯონ მურსის უნივერსიტეტის მიერ. გარდა ამისა, ის ასწავლის საშემსრულებლო ხელოვნების მენეჯმენტს კატალონიის საერთაშორისო უნივერსიტეტში (ესპანეთი) და სულ ახლახანს იყო მინვეული მკვლევარი კლუბ-ნაპოკას ბაბეშ-ბოლიაის უნივერსიტეტში (რუმინეთი). მან დოქტორის ხარისხი 2012 წელს სტრატკლაიდის უნივერსიტეტში მიიღო, სადაც მისი სადოქტორო კვლევა თეატრალურ წარმოდგენაში თარგმნისა და ადაპტაციის საკითხებს მიეძღვნა. მისი აკადემიური მიღწევები მოიცავს სამ საუნივერსიტეტო ჰაბილიტაციას – რაც წარმოადგენს უმაღლეს აკადემიურ ხარისხს კონტინენტურ ევროპაში – მიღებულს 2018 და 2020 წლებში, საშემსრულებლო ხელოვნებისა და ლიტერატურული კრიტიკის დარგებში. მისი პედაგოგიური კარიერა მოიცავს თანამდებობებს ევროპის სხვადასხვა უნივერსიტეტში, როგორცაა სტრატკლაიდი (დიდი ბრიტანეთი), ნეაპოლი და ვერონა (იტალია), ტორუნი (პოლონეთი), ბრატისლავა (სლოვაკეთი), რუმინეთი და სხვ.

იგი არის თერთმეტზე მეტი წიგნის ავტორი და მრავალი რეცენზირებული სამეცნიერო სტატიის რედაქტორი, რითაც წვლილი შეაქვს ისეთი სფეროების განვითარებაში, როგორებიცაა თეატრი და საშემსრულებლო ხელოვნება, შედარებითი დრამა, კინო და კულტურული კვლევები. არმანდოს მსოფლიოს მასშტაბით 50-ზე მეტი მოხსენება აქვს წარდგენილი საერთაშორისო კონფერენციებზე და ხშირად არის მინვეული, როგორც მთავარი მომხსენებელი. ის არის თეატრისა და პერფორმანსის ევროპული ჟურნალის (European Journal of Theatre and Performance) სარედაქციო საბჭოს წევრი.

აკადემიურ საქმიანობასთან ერთად, როტონდი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ევროპულ და საერთაშორისო კვლევით პროექტებში. ის იყო შემოქმედებითი ევროპის (Creative Europe) მიერ ინიცირებული პროექტის „Make a Move“ მენეჯერი, რომელიც მიზნად ისახავდა ევროპაში დამოუკიდებელი თეატრისთვის სახელოვნებო ინკუბატორების განვითარებას, და ხელმძღვანელობდა პროექტებს, როგორცაა „Culture Moves Europe Residency Project“. გარდა ამისა, იგი მონაწილეობდა მნიშვნელოვან სამეცნიერო-კვლევით და განვითარებაზე ორიენტირებულ (R&D) პროექტებში, მათ შორის კარელ ჩაპეკის „R.U.R.“-ის (როსუმის უნივერსალური რობოტები) ადაპტაციაში ცოცხალი შემსრულებლებისა და რობოტების მონაწილეობით, Arts Council England-ის მხარდაჭერით.

როტონდის საქმიანობა, თეატრის პრაქტიკოსის რანგში, მრავალ დისციპლინას მოიცავს. ის არის დრამატურგი, რეჟისორი და პერფორმანს-არტისტი. თანამშრომლობდა ისეთ ცნობილ ფიგურებთან, როგორებიც არიან ალესანდრო ხოდოროვსკი, მიხაელ ვოგელი (Familie Floez), ფერნანდო პინო სოლანასი, დანიელ ვეტცელი (Rimini Protokoll) და ესტევ სოლერი. როგორც დრამატურგი და პერფორმერი, როტონდი ფოკუსირებულია პოლიტიკურ თეატრზე, ალტერნატიულ პერფორმანსზე, ციფრულ/ონლაინ პერფორმანსზე, მიკროთეატრსა და ტრანსმედიურ თხრობაზე.

არმანდოს ბოლოდროინდელი ნამუშევრები მოიცავს რამდენიმე ინოვაციურ წარმოდგენას, მათ შორის „Esploratori dell'infinito“, აუდიოვიზუალური იმერსიული გამოცდილება, განხორციელებული C. Boschi-სა და M. D'Agostino-სთან თანამშრომლობით, ვენუაში მეცნიერების ფესტივალის დაკვეთით და მოგვიანებით Campania Teatro Festival-ის მიერ წარმოდგენილი. მან ასევე დადგა პოსტდრამატული წარმოდგენა „R.U.R.“, რომელიც აერთიანებს ცოცხალ შესრულებას რობოტების გამოყენებით, და შექმნა ციფრული წარმოდგენა „ნეტავ იქ ვიყო, სადაც შენ ხარ“ S. Hussain-სთან ერთად. 2023 წელს იგი იყო მინვეული არტისტი პრადის ბიენალეზე (Re-Connect Festival). ამჟამად, არმანდო აგრძელებს ახალი შემოქმედებითი პროექტების განხორციელებას, მათ შორისაა მისი ჯერაც არ დადგმული პიესა „სამი“, რომელიც შოთა რუსთველის შემოქმედებით შთაგონებული ერთი შემსრულებლისთვის შექმნილი მონოლოგია.

ARMANDO ROTONDI

Armando Rotondi is an academic, journalist, writer, and theatre practitioner from Naples (Italy), based in Barcelona (Spain). He is a Full Professor in Performing Arts, Performance Theory and Storytelling and has held leadership roles for nearly a decade at the Institute of the Arts Barcelona (IAB), where he has served as the Leader of the MA Creative Performance Practice and MA Acting programs. Both of these programs are validated by Liverpool John Moores University. In addition, he teaches Performing Arts Management at the International University of Catalonia (Spain) and recently was a Research Fellow at the BBU in Cluj-Napoca (Romania). He earned his PhD in 2012 at the University of Strathclyde, focusing on translation and adaptation in performance. His academic distinction includes achieving three University Professorship Habilitations – the highest award in continental Europe – in 2018 and 2020 in Performing Arts and Literary Criticism. His extensive teaching career includes positions at institutions across Europe, such as the Strathclyde (UK), Naples and Verona (Italy), in Torun (Poland), Bratislava (Slovakia), and various others in Romania and other Countries.

He has authored over 11 books and edited numerous peer-reviewed journal articles, contributing to fields such as Theatre and Performing Arts, Comparative Drama, Film, and Cultural Studies. Armando has presented more than 50 papers at international conferences across the globe, and is frequently invited as a keynote speaker. He is a member of the ExComm – as part of the Editorial Board – at the European Journal of Theatre and Performance.

In addition to his academic pursuits, Rotondi plays a significant role in European and international research projects. He served as one of the Project Managers for the Creative Europe “Make a Move” initiative, aimed at developing art incubators for independent theatre in Europe, and led projects like Culture Moves Europe Residency Project. He has also contributed to significant R&D projects such as the adaptation of Karel Čapek’s R.U.R. (Rossum’s Universal Robots) for live performers and robots under the support of the Arts Council England.

Rotondi’s work as a theatre practitioner spans multiple disciplines. He is a dramaturg, published playwright, director, and performance artist. He has collaborated with prominent figures such as Alejandro Jodorowsky, Michal Vogel (Familie Floez), and Fernando Pino Solanas, and has worked on productions with leading artists like Daniel Wetzel (Rimini Protokoll) and Esteve Soler. As a playwright and performer, he focuses on political theatre, alternative performance, digital/online performance, micro-theatre, and transmedia storytelling.

Armando’s recent work includes several groundbreaking performances, such as “Esploratori dell’infinito”, an audiovisual immersive experience co-directed with C. Boschi and M. D’Agostino, commissioned by the Festival of Science in Genoa and later produced by the Campania Teatro Festival. He also directed the post-dramatic performance of R.U.R., which combines live performance with robotics, and created the digital performance “If I Was Where You Are” with S. Hussain. In 2023, he was one of the invited artists at the Prague Biennale (Re-Connect Festival). Currently, Armando continues to engage in new artistic projects, one of which is his still-unstaged play titled “Three”, a monologue for an actress inspired by the work of Shota Rustaveli.

ლივიუ რომანესკუ

ლივიუ რომანესკუ რუმინეთის ქალაქ ბუქარესტში მდებარე მულტიდისციპლინური საშემსრულებლო ხელოვნების სივრცის, Teatrelli-ს სამხატვრო ხელმძღვანელია, რომლის საქმიანობაც ეძღვნება ინოვაციური თეატრის განვითარებასა და კულტურულ დიალოგს. ის არის Vanner Collective-ის თანადამფუძნებელი – კომპანია, რომლის საშუალებითაც 2015 წლიდან ქმნის ორიგინალურ თეატრალურ ნამუშევრებს, ორგანიზებას უწევს ეროვნულ ტურნეებს და ახორციელებს ცნობიერების ამაღლების კამპანიებს თეატრის მეშვეობით. 2020-2025 წლებში იგი ხელმძღვანელობდა IDEO IDEIS-ს, ახალგაზრდულ თეატრალურ ფესტივალს, ალექსანდრიაში, რუმინეთში.

ლივიუ არის მსახიობი და ბუქარესტის თეატრისა და კინოს ეროვნული უნივერსიტეტისა („I.L. Caragiale“) და დიდი ბრიტანეთის ოქსფორდის დრამის სკოლის კურსდამთავრებული. 2012 წელს მონაწილეობა მიიღო BADA-ს (ბრიტანულ-ამერიკული დრამის აკადემია) პრესტიჟულ პროგრამაში Midsummer in Oxford. მისი თეატრალური გამოცდილება მოიცავს თანამშრომლობას ბუქარესტის ეროვნულ თეატრთან, Act Theatre-თან, Comedy Theatre-თან, Metropolis Theatre-თან და Unteatru-სთან. დიდ ბრიტანეთში ლივიუ გამოდიოდა Soho Theatre London-ში (Spent), Greenside Venues-ში (Ashes Afar, Edinburgh Fringe Festival) და Scaffold State & Theatre Delicatessen-ში (Sanguine, Vault Festival London).

მისი კინოშემოქმედება მოიცავს თანამშრომლობას ისეთ რეჟისორებთან, როგორებიც არიან ბენ მორისი (FIFA), ანდრეი გრუჟნიჩკი (The Other Irina), ჰარი ბეიკერი (The Swan), ნიკოლაე კონსტანტინ ტანასე (12 Minutes) და დევიდ სტოდარტი (კამპანია Violence is Violence).

LIVIU ROMANESCU

Liviu Romanescu is the Artistic Director of Teatrelli, a multidisciplinary performing arts space in Bucharest, Romania, dedicated to innovative theater and cultural dialogue. He is the co-founder of Vanner Collective, a company through which he has produced original theatre work, organizing national tours and awareness campaigns through theatre since 2015. Between 2020-2025, he served as the director of the IDEO IDEIS Youth Theatre Festival in Alexandria, Romania.

Liviu is an actor and graduate of the National University of Theatre and Film "I.L. Caragiale" in Bucharest and The Oxford School of Drama (UK). In 2012, he also took part in the prestigious Midsummer in Oxford program at BADA (British American Drama Academy). His theatre experience includes collaborations with the National Theatre Bucharest, Act Theatre, Comedy Theatre, Metropolis Theatre and Unteatru. In the UK, Liviu has performed at Soho Theatre London (Spent), Greenside Venues (Ashes Afar, Edinburgh Fringe Festival) and with Scaffold State & Theatre Delicatessen (Sanguine, Vault Festival London).

His film work includes collaborations with directors such as Ben Morris (FIFA), Andrei Gruzniczki (The Other Irina), Harry Baker (The Swan), Nicolae Constantin Tănase (12 Minutes) and David Stoddart (campaign Violence is Violence).

მარინა (მაკა) ვასაძე

დაამთავრა საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2015 წელს მიიღო ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის ხარისხი. არის საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, კითხულობს ლექციების კურსს მსოფლიო თეატრის ისტორიაში, ასევე თეატრის კრიტიკასა და თეორიაში. უნივერსიტეტში მსოფლიო თეატრის ისტორიის მიმართულების ხელმძღვანელია. საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა „კენტავრის“ დირექტორი; 2005 წლიდან დღემდე საქართველოს თეატრის, კულტურისა და ხელოვნების მოღვაწეთა რეგისტრირებული კავშირის „კულტურა“ დამფუძნებელი და თავმჯდომარე; 2005-2009 წ.წ. დამფუძნებელი და რედაქტორი გაზეთის „კულტურა“; სისტემატურად აქვეყნებდა და აქვეყნებს სტატიებს, წერილებს, რეცენზიებს თანამედროვე თეატრალურ პროცესებზე და პრობლემებზე საერთაშორისო და ქართულ ჟურნალებსა და გაზეთებში. არის რამდენიმე მონოგრაფიის, სახელმძღვანელოს, დამხმარე სახელმძღვანელოს ავტორი, რედაქტორი, შემდგენელ-რედაქტორი.

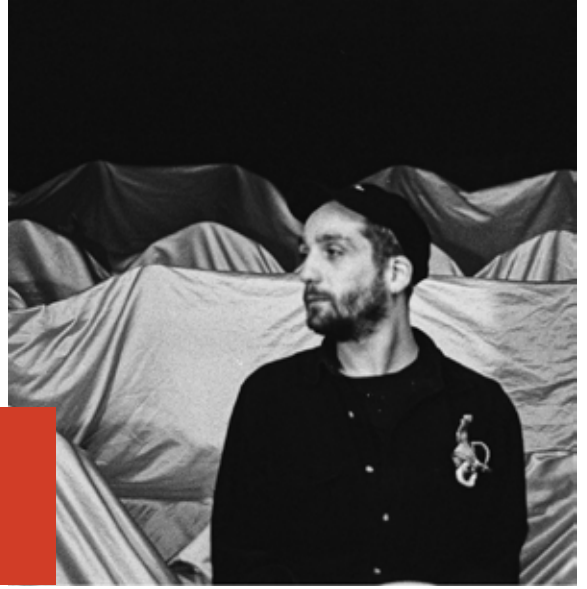
სხვადასხვა წელს იყო საქართველოს კულტურის სამინისტროსთან არსებული მრჩეველთა საბჭოს წევრი, თეატრების განხრით; იყო და არის თბილისის მერიის თავისუფალი თეატრალური პროექტების კომისიის წევრი, საქართველოსა და უცხოეთის სათეატრო ფესტივალების ჟიურის და კომისიის წევრი. 2022 წელს დაჯილდოვდა საქართველოს თეატრალური საზოგადოების ყოველწლიური კონკურსის პრიზით ნომინაციაში წლის საუკეთესო რეცენზია. 2024 წელს საქართველოს თეატრალური საზოგადოების მიერ დაჯილდოვდა ვალერიან გუნიას სახელობის პრემიით წიგნისთვის - „რობერტ სტურუას სათეატრო ენის სემიოტიკა“.

MARINE (MAKA) VASADZE

She graduated from the Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University. In 2015, she was awarded the degree of Doctor of Arts. She is an Associate Professor at the Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University, where she lectures on the history of world theatre, as well as theatre criticism and theory. She is also the head of the World Theatre History department at the university. Director of the university's publishing house "Kentavri"; Since 2005, founder and chairperson of the registered union "Culture" of theatre, culture, and art workers of Georgia; From 2005 to 2009, the founder and editor of the newspaper "Culture". She has regularly published and continues to publish articles, essays, and reviews on contemporary theatre processes and issues in both international and Georgian journals and newspapers. She is the author, editor, and compiler-editor of several monographs, textbooks, and supplementary teaching materials.

Over the years, she has been a member of the advisory council of the Ministry of Culture of Georgia in the field of theatre; she has also served and continues to serve on the commission for independent theatre projects of Tbilisi City Hall, as well as juries and commissions of theatre festivals in Georgia and abroad. In 2022, she was awarded the prize for "Best Review of the Year" by the Georgian Theatrical Society's annual competition. In 2024, she was awarded the Valerian Gunia Prize by the Georgian Theatrical Society for her book "The Semiotics of Robert Sturua's Theatrical Language".

გიორგი ჯამბურია

დრამატურგი და რეჟისორი გიორგი ჯამბურია დაიბადა 1992 წელს თბილისში. გურამ რამიშვილის სახელობის მეექვსე საჯარო სკოლის დამთავრების შემდეგ გერმანული აკადემიური სამსახურის (DAAD) სტიპენდიით სასწავლებლად გაემგზავრა გერმანიაში. ჯერ ჰაიდელბერგის კოლეჯში, შემდეგ ბერლინის თავისუფალ უნივერსიტეტში ფილოსოფიისა და გერმანული ფილოლოგიის ფაკულტეტებზე. 2016 წელს მან განათლების საერთაშორისო ცენტრის სტიპენდიით ჩააბარა ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტში დრამატურგიის ფაკულტეტზე, რომელიც 2020 წელს „გველის მჭამელის“ მოტივებზე აგებული სადიპლომო პიესით წარჩინებით დაასრულა.

გიორგი ჯამბურიას პირველი პიესა „იმპერატორ ჰელიოგაბალის სიკვდილი“ დადგმულია ბერლინის, პოტსდამის და გრაცის თეატრების სცენებზე. არის სახელგანთქმული გერმანული დრამატურგის ჰაინერ მიულერის პიესების მთარგმნელი, რომელიც გამომცემლობა „პეგასმა“ პირველად გამოსცა ქართულ ენაზე და რომელიც ლიტერატურული პროექტი „საბას“ 2023 წლის მოკლე სიაში მოხვდა. ჰაინერ მიულერის პიესების თარგმანისთვის 2024 წელს იგი საქართველოს პრეზიდენტმა დააჯილდოვა „ელიზაბეთ ორბელიანის პრემიით“.

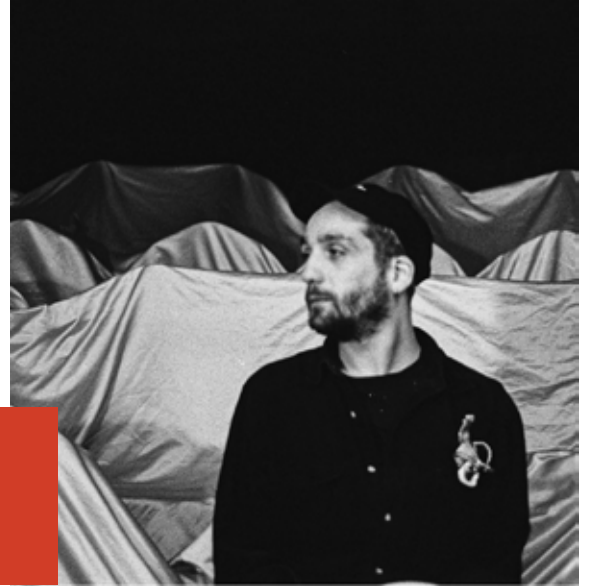
ამას გარდა ნათარგმნი აქვს რაინერ ვერნერ ფასბინდერის პიესების კრებული (გამომცემლობა „კენტავრი“, პირველი ქართული გამოცემა, 2024 წელი). მისი კონცეფციის მიხედვით გამოიცა თანამედროვე გერმანული დრამის ანთოლოგია, რომლის ფარგლებშიც მან ქართულად თარგმნა ვოლფრამ ლოცისა და ვერა შინდლერის პიესები (გამომცემლობა „კენტავრი“, 2023 წელი). არის თანა-რედაქტორი ჰანს-თის ლემანის ეპოქალური ნაშრომის „პოსტდრამატული თეატრის“ პირველი ქართულენოვანი გამოცემის (გამომცემლობა „კენტავრი“, 2024 წელი).

გიორგი ჯამბურია არის ექსპერიმენტული თეატრალური პროექტის „ბერსერკების“ ავტორი და რეჟისორი.
პროექტ „ბერსერკების“ ფარგლებში განხორციელებული დადგმები:

- **„ბერსერკები I: მისია“** ჰაინერ მიულერის „მისიის“ მიხედვით (2022 წ. თეატრალური კომპანია „ჰარაკი“) - დადგამი 2023 წელს გაიმარჯვა პროექტი „თავისუფალის“ წლის საუკეთესო სპექტაკლის კატეგორიაში.
- **„ბერსერკები II: მზიანი მხარე“** ქეთი ნიჟარაძის პროზის მიხედვით (2023 წ. ქალაქის თეატრი) - დადგამი მონაწილე მსახიობი ბექა ხაჩიძე გახდა პროექტი „თავისუფალის“ 2024 წლის გამარჯვებული კატეგორიაში „საუკეთესო მსახიობი“.
- **„ბერსერკები: შინ“** (2024 წ. თეატრალური კომპანია „ჰარაკი“)
- **„ბერსერკები: შინ - ღია ლაბორატორია“** (2025 წ. თეატრალური კომპანია „ჰარაკი“)

გიორგი ჯამბურია არის საქართველოს შოთა რუსთველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის მონვეული ლექტორი და „საშემსრულებლო ხელოვნების ლაბორატორიის“ დამფუძნებელი და დირექტორი.

GIORGI JAMBURIA

Playwright and director Giorgi Jamburia was born in 1992 in Tbilisi. After graduating from the 6th Public School named after Guram Ramishvili, he received a DAAD scholarship to study in Germany. He first attended Heidelberg College and later studied Philosophy and German Philology at the Free University of Berlin. In 2016, he was awarded a scholarship from the International Education Center to pursue Dramaturgy at the Berlin University of the Arts, which he successfully completed in 2020 with distinction, presenting a diploma play inspired by *The Serpent Eater*.

Jamburia's first play, *The Death of Emperor Heliogabalus*, was staged in theaters in Berlin, Potsdam, and Graz. He is also the Georgian translator of the renowned German playwright Heiner Müller, whose works were published for the first time in Georgian by Publishing House "Pegasus" and shortlisted for the 2023 Saba Literary Prize. In 2024, he was honored with the "Elizabeth Orbeliani Prize" by the President of Georgia.

In addition, he has translated a collection of plays by Rainer Werner Fassbinder (Publishing House "Kentavri", first Georgian edition, 2024). Based on his concept, an anthology of contemporary German drama was published, for which he translated plays by Wolfram Lotz and Vera Schindler (Publishing House "Kentavri", 2023). He also served as one of the editors of the first Georgian edition of Hans-Thies Lehmann's seminal work *Postdramatic Theatre* (Publishing House "Kentavri", 2024).

Giorgi Jamburia is the author and director of the experimental theatre project *Berserkers*.

Productions within this project include:

- **Berserkers I:** The Mission after Heiner Müller's *The Mission* (2022, Haraki Theatre Company) - winner of the 2023 Tavisupali Award for Best Performance of the Year.
- **Berserkers II:** *The Sunny Side* based on the prose of Ketiv Nizharadze (2023, City Theatre) - actor Beka Khachidze won the 2024 Tavisupali Award for Best Actor for his role in this production.
- **Berserkers:** Home (2024, Haraki Theatre Company)
- **Berserkers:** Home - Open Laboratory (2025, Haraki Theatre Company)

Giorgi Jamburia is a Guest Lecturer at the Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University and the founder and director of the Performance Arts Laboratory.

ელენე შალუტაშვილი

დაიბადა 2000 წელს ქალაქ თბილისში. თბილისის მე - 20 გერმანული საჯარო სკოლის დასრულების შემდეგ სწავლა საქართველოს თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტში - თეატრმცოდნეობის ფაკულტეტზე გააგრძელა. მეორე კურსიდან დაიწყო ფრილანსერ თეატრის კრიტიკოსად მუშაობა. პარალელურად აქვეყნებდა სტატიებს უნივერსიტეტის გაზეთ „დურუჯი“ და მონაწილეობას იღებდა თეატრალურ ფესტივალებში, როგორც სტუდენტი ბლოგერი და ჟიურის წევრი. მესამე კურსიდან მუშაობდა საქართველოს თოჯინების პროფესიული სახელმწიფო თეატრების გაერთიანებაში - თბილისში. ხელმძღვანელობდა არქივს. ბაკალავრიატის დასრულებიდან ერთ წელიწადში გახდა განათლების საერთაშორისო ცენტრის სტიპენდიატი და სწავლა თეატრმცოდნეობის მაგისტრატურის საფეხურზე გერმანიაში - ლაიფციგის უნივერსიტეტში გააგრძელა. სტაჟირება გაიარა ბერტოლტ ბრეხტის არქივსა და ბერლინერ ანსამბლში. ამ ეტაპზე ლაიფციგის უნივერსიტეტის მაგისტრანტია.

ELENE SHALUTASHVILI

Born in 2000 in Tbilisi. After graduating from Tbilisi No. 20 German public school, she continued her studies at the Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University, Faculty of Theatre Studies. From her second year, she began working as a freelance theatre critic. At the same time, she published articles in the university newspaper "Duruji" and participated in theatre festivals as a student blogger and student jury member. From her third year, she worked at the Union of the Professional State Puppet Theatres of Georgia in Tbilisi, where she headed the archive. One year after completing her bachelor's degree, she became a scholarship holder of the International Education Center and continued her studies in Theatre Studies at the master's level at the University of Leipzig in Germany. She has completed internships at the Bertolt Brecht Archive and the Berliner Ensemble. She's currently a Master's candidate at the University of Leipzig.

რობერტ სტურუა

ბიოგრაფია

თანამედროვეობის ერთ-ერთი უდიდესი რეჟისორი რობერტ სტურუა დაიბადა 1938 წლის 31 ივლისს ქ. თბილისში, ცნობილი ქართველი მხატვრის რობერტ სტურუას ოჯახში.

1961 წელს დაამთავრა შოთა რუსთაველის სახ. თეატრალური ინსტიტუტის სარეჟისორო ფაკულტეტი. იგი 1962 წლიდან რუსთაველის თეატრის დამდგმელი რეჟისორია, 1972-79 წლებში – სარეჟისორო კოლეგიის წევრი, 1979 წლიდან – მთავარი რეჟისორი, ხოლო 1980-2011 წლებში – სამხატვრო ხელმძღვანელი. 2011 წლის აგვისტოში, მაშინდელი კულტურის მინისტრის ბრძანებით რობერტ სტურუა გაათავისუფლეს თანამდებობიდან და გაუშვეს რუსთაველის თეატრიდან. იმავე წელს სტურუა დაინიშნა მოსკოვის თეატრ "Et Cetera"-ს მთავარ რეჟისორად. 2012 წლიდან რობერტ სტურუა კვლავ რუსთაველის თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელია.

1980-89, 1991-95 წლებში რობერტ სტურუა იყო რუსთაველის თეატრის დირექტორი. 70-იანი წლები რობერტ სტურუას შემოქმედებაში აღინიშნა ბრწყინვალე დადგმათა მთელი კასკადით. სწორედ ამ წლებში გაჩნდა ცნება "სტურუას თეატრი". პირველი გამოგნებელი დადგმა, რომელმაც მთლიანად უარყო მანამდე არსებული ტრადიციული შეხედულებები, იყო "ყვარყვარე". ამას მოჰყვა "კავკასიური ცარცის წრე", "რიჩარდ III", "მეფე ლირი". . .

ბატონ რობერტს დადგმული აქვს სპექტაკლები: ზაარბრიუკენში, დიუსელდორფში, ათენში, მოსკოვში, ბუენოს-აირესში, თელ-ავივში, ლონდონში, სტამბულში, ჰელსინკში, სამარაში, ვაიმარში, რომში, კიევში, ანკარასა და იერუსალიმში. მისი შემოქმედება დღეს ასზე მეტ დადგმას ითვლის.

2009 - 2011 წლებში რობერტ სტურუა ხელმძღვანელობდა ახალგაზრდა რეჟისორთა სამაგისტრო ჯგუფს.

რობერტ სტურუას მიღებული აქვს უამრავი ჯილდო და პრემია.

"კავკასიური ცარცის წრე" შესულია XX საუკუნის მსოფლიო დადგმათა საუკეთესო ასეულში.

1992 წელს „რივერსაიდ სტუდიოში“ (ლონდონი) დადგმული სპექტაკლი „ჰამლეტი“ შექსპირის საერთაშორისო საზოგადოებამ შეიტანა XX ს-ის მეორე ნახევრის „ჰამლეტის“ საუკეთესო დადგმათა ათეულში.

"მეფე ლირი" ინგლისში შეიტანეს სახელმძღვანელოში, რომლითაც ისწავლება შექსპირის პიესების დადგმის ისტორია ბრიტანეთის აკადემიაში.

რობერტ სტურუას „რიჩარდ III“ ჟურნალმა "თეატრი" მსოფლიო პოლიტიკურ დადგმათა ათეულში შეიტანა.

მან საქართველოში და საერთაშორისო არენაზე არსებული ყველა პრესტიჟული ჯილდო და პრემია მიიღო, მათ შორის: საქართველოს სახალხო არტისტის წოდება, რუსთაველის სახელობის პრემია, კიდევ მრავალი სახელმწიფო პრემია, საქართველოს ღირსების ორდენი, საქართველოს პრეზიდენტის ოქროს მედალი თეატრის განვითარებისათვის, საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის მედალი და სხვა. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჯილდოებიდან ასევე აღსანიშნავია ალბერტ შვაიცერის პრემია, ჩაპლინის კლუბის ჯილდო, არგენტინის სახელმწიფო პრემია, სტანისლავსკის პრემია, ინგლისის და იტალიის კრიტიკოსთა ჯილდო, მათ შორის „მსოფლიო თეატრის ელჩის“ ტიტული და სხვა მრავალი.

ROBERT STURUA

BIOGRAPHY

Born in Georgia, in 1938, Robert Sturua studied under Mikhail Tumanishvili at the Tbilisi State Theater Institute. He graduated in 1961 and began his career at the Shota Rustaveli Theater, where since 1962 he has been a director at the Rustaveli Theatre in Tbilisi, Georgia, in 1972-79 he has been the member of the directing board, since 1979- the leading director and in 1980-2011 he became an Artistic Director of the Rustaveli Theatre. In 2011 he was appointed as a leading director at theatre "ET CETERA" in Moscow, Russia.

The 70-80-ies can be considered as the golden age of Rustaveli National Theatre. The theatre criticism acquires a new term - "Sturua's theatre", and his best performances are staged: the director's profound show - "Kvarkvare" by P. Kakabadze, "The Caucasian Chalk Circle" by B. Brecht - a legendary performance, which has entered the list of the best shows of the 20th century and Shakespeare's "Richard III" and prophetic "King Lear"...

Robert Sturua is a profound Georgian director and an acclaimed interpreter of Shakespeare. He has staged over 100 performances for the Rustaveli Theatre and turned each premiere into a special event. Robert Sturua's creative world is rich and diverse and his productions were performed worldwide. He has staged 17 Shakespeare performances in different theatres of the world. "Hamlet" of the Riverside Studio, London (1992), with Alan Rickman in the title role was included into 10 best productions of the play in the world in the last 50 years by the Shakespeare International Association, "Hamlet" of the Satiricon Theatre (2002), Moscow, received the highest theatre prize of Russia - the Golden Mask, and "Hamlet" of the Rustaveli Theatre (2001) has traveled the world. The Rustaveli Theatre was hailed in the world for Sturua's "King Lear" (is included in a guideline book of the history of staging Shakespearean plays at the British Academy), "Hamlet" and "Richard III" (is among the best ten world political performances in magazine "The Theatre") along with "The Caucasian Chalk Circle" (which is among the highly acclaimed hundred shows in the world.)

He has received all prestigious prizes and awards available in Georgia and internationally, among them the title of the People's Artist, State Prizes, the Order of Merit of Georgia, the Golden Medal of the President of Georgia for Development of Theatre, the Medal of the Catholicos-Patriarch of Georgia and others. From the international awards of importance are the Albert Schweitzer Award, the Chaplin Club Award, the State Award of Argentina, Russian "Chaika" (the Seagull), the Stanislavski Award, many other English and Italian Press Awards including "The title of the World Theatre Ambassador" and many others.

პროგრამის კოორდინატორები PROGRAM COORDINATORS

nletsveridze@tafu.edu.ge

ნანა ლეწვერიძე NANA LETSVERIDZE

საერთაშორისო ურთიერთობების სამსახურის უფროსი
Head of the International Relations Office

*საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი*

*Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia
State University (TAFU)*

akvinikadze@tafu.edu.ge

ანა კვინიკაძე ANA KVINIKADZE

საერთაშორისო ურთიერთობების კოორდინატორი
International Relations Coordinator

*საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი*

*Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia
State University (TAFU)*

